

Η Καρδιά ενός μουσουλμάνου

του Τζαμάλ Ραχμάν

Ο θάνατος χιλιάδων αθώων ανθρώπων την 11η Σεπτεμβρίου συγκλονίζει την ψυχή μας. Διερωτώμαι, όπως και πολλοί άλλοι, πώς ο Δημιουργός που μας αγαπά θα επέτρεπε τέτοιο φριχτό γεγονός να συμβεί; Η απάντηση καλύπτεται από μυστήριο. Όπως λέει το Κοράνιο, “σας δείξαμε το χώμα, αλλά σας κρύψαμε τον άνεμο”.

Αυτοί που διέπραξαν την καταστροφική επίθεση, ισχυρίζονται ότι είναι μάρτυρες. Όμως οι αληθινοί μάρτυρες είναι οι αθώοι άνθρωποι των οποίων η ζωή αφαιρέθηκε με τραγικό τρόπο.

Πώς τους τιμώ εγώ, ως μουσουλμάνος; Τιμώ τους νεκρούς τιμώντας την αλήθεια.

Το Ισλάμ είναι θρησκεία ειρήνης. Η βία επιτρέπεται μόνο ως αυτοάμυνα. Το Κοράνι λέει ότι όποιος φονεύσει έναν αθώο, είναι “σαν να σκότωσε όλη την ανθρωπότητα”. Συμβουλεύει τον μουσουλμάνο να “δείχνει συγχωρητικότητα, να χαίρεται την καλοσύνη και να απομακρύνεται από τους αμαθείς”. Κατ’ επανάληψη το Κοράνι μας λέει να “μη σπέρνουμε τη διαφθορά στη γη” και “να υποστηρίζουμε σταθερά τη δικαιοσύνη ως μάρτυρες του Θεού ακόμα και εναντίον του εαυτού μας ή των γονέων μας ή των συγγενών μας, είτε πρόκειται για πλούσιο είτε για φτωχό”.

Αλλ’ αφού ο ισλαμισμός συνδέεται με την ειρήνη και τη μετριοπάθεια, πώς εξηγείται η ανάπτυξη του ριζοσπαστισμού που κλίνει προς τη βία; Όπως και άλλες θρησκείες, το Ισλάμ έχει τους ζηλωτές του που θέλουν να προκαλούν την προσοχή. Ο “μυστικός” Ρουμί μάς προειδοποίησε γι’ αυτούς και τους περιγράφει ως “όλο πυροτεχνήματα, αλλ’ όχι φως, όλο φλούδα και καθόλου ψύχα”..

Αυτό που κάνει τους καιρούς μας άστατους είναι η τεράστια μάζα των φτωχών, αγράμματων μουσουλμάνων στον κόσμο, που ζουν ζωή απελπισίας και αποτυχίας. Δεν στενάζουν μόνο από την διακυβέρνηση των δικών τους αρχόντων, αισθάνονται και γνήσιο θυμό και αγωνία με την πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών: την τυφλή τους υποστήριξη στο Ισραήλ, την ερήμωση της ζωής των Ιρακινών μουσουλμάνων και την πρακτική τους να κηρύττουν δημοκρατία, ενώ στηρίζουν μια διεφθαρμένη φεουδαρχική μοναρχία στη Σαουδική Αραβία. Οι ακραίοι μουσουλμάνοι εύκολα βρίσκουν υποστηρικτές ανάμεσα στους δυσαρεστημένους. Στα χέρια οργισμένων ανθρώπων με μη εξημερωμένο εγωισμό, τα θρησκευτικά ρητά κακοερμηνευμένα και αποκομμένα από το σύνολο γίνονται όπλα καταστροφής. Οι δολοφόνοι γίνονται “μάρτυρες”. Οι πράξεις βίας γίνονται “Τζιχάντ”. Και η αυτοκτονία γίνεται διαβατήριο για τις αισθησιακές ηδονές του Παραδείσου.

Η αλήθεια για το Ισλάμ είναι τελείως διαφορετική. Μάρτυρας είναι όποιος ομολογεί την αλήθεια και δίνει τη ζωή του γι’ αυτήν. Το μεγάλο νόημα του

Τζιχάντ είναι ο αγώνας για να δαμασθεί το τυραννικό μέρος του εγώ μας. Το έλασσον τζιχάντ είναι η υπεράσπιση της θρησκείας κάποιου, όταν υποστεί επίθεση. Η αυτοκτονία είναι ρητώς

απαγορευμένη στο μουσουλμανισμό. Οι ζωντανές εικόνες του παραδείσου είναι μεταφορικές και το νόημά τους είναι να στρέψουν την καρδιά του πιστού σε “πράξεις που είναι ευάρεστες στα μάτια του Κυρίου”.

Σε μια πρόσφατη περισυλλογή, με συγκίνησε η ιστορία ενός αφροαμερικανού ειρηνοποιού. Όταν ήταν επτά χρονών, χαστούκισε ένα λευκό παιδί που τον είπε “νέγρο”. Στο σπίτι ο πατέρας του τον συγχάρηκε, αλλά η μητέρα του τον

μάλλωσε τρυφερά λέγοντας “Και τι καλό βγαίνει απ’ αυτό;” Αργότερα του είπε “Παιδί μου, δεν μπορεί, πρέπει να υπάρχει και καλύτερος τρόπος”. Τα λόγια της αντήχησαν βαθιά στην ψυχή του παιδιού. Σήμερα που είναι μεγάλος, αφιέρωσε τη ζωή του στην εξεύρεση ενός καλύτερου τρόπου.

**Το χρωστάμε στους γενναίους, αθώους ανθρώπους, που τους έχουν
θυσιάσει σ’ όλο τον κόσμο, να βρούμε ένα καλύτερο τρόπο.**

Εσωτερικό έργο ή εξωτερικό;

Στο Ισλάμ το να βρεις ένα καλύτερο δρόμο δεν είναι να τρέξεις και ν’ αλλάξεις κυβερνήσεις και οργανισμούς. Οι ενέργειές μας πρέπει να έχουν ρίζες σε ανώτερη συνείδηση. Αλλιώς θα είμαστε σαν τον καλό δραστήριο πίθηκο, για τον οποίο μου έλεγαν οι αγαπημένοι μου γονείς: Αυτός με μεγάλο ζήλο έβγαζε τα ψάρια από τη λίμνη για να τα σώσει από τον πνιγμό.

Μήπως αυτό σημαίνει ότι θα δουλέψουμε μόνο επάνω στον εαυτό μας; Όχι. Να εργάζεσαι και στον ορατό και στον άορατο κόσμο, συμβουλευθούν οι *μυστικοί* του Ισλάμ. Να μετέχεις πλήρως στην αγορά της ζωής – αγοράζοντας, πουλώντας, κάνοντας γάμο, μεγαλώνοντας παιδιά και κάνοντας “διαρκή καλά έργα”. Αλλά συμπλήρωνε αυτή την εξωτερική εργασία κάθε μέρα με εσωτερική άσκηση που τρέφει την ψυχή – προσευχή, σιωπή, μουσική, φυσιολατρεία, παιχνίδια. Κάθετι στον ορατό κόσμο, μας φανερώνει το Κοράνι, έχει τις ρίζες του στον άορατο κόσμο. Αυτές τις ρίζες να τις ποτίζεις τακτικά.

Μπορεί να γίνει αυτό το έργο –και στα δύο πεδία– με συμπάθεια προς τον εαυτό μας; Το εσωτερικό νόημα του πιο συχνού ρητού του Κορανίου (“*ο Αλλάχ είναι απείρως οικτίρμων, ευσπλαχνικός και ευεργετικός*”) είναι ότι ο Θεός θέλει να λυπόμαστε και τον εαυτό μας. Λίγα ξέρουμε για το ποιοι είμαστε, από πού ερχόμαστε και πού πηγαίνουμε. Λυπήσου τον εαυτό σου, διδάσκει το Κοράνι, είσαι πολύτιμος στα μάτια του Θεού. Η συμπάθεια προς τον εαυτό μας επιτρέπει στην θείκη μας ταυτότητα να κάνει βήματα προς τα εμπρός. Συμπαθώντας τον εαυτό σου γίνεσαι ικανός να συμπαθήσεις όλον τον κόσμο.

Ένας τρόπος να κάνει κανείς πνευματική εργασία είναι να καλλιεργήσει την τέχνη να ακούει. Η άκρα ακρόαση είναι, βέβαια, να ακούς την εσωτερική φωνή της ψυχής σου. Αλλά πρέπει να ακούμε και τις άλλες φωνές. Αρχίζουμε προσπαθώντας ν’ ακούμε πραγματικά αυτό που θέλουν να μας πουν οι άλλοι: οι συγγενείς, οι φίλοι, οι συνάδελφοι και οι φωνές στην κοινωνία με τις οποίες διαφωνούμε.

Ένας χριστιανός παπάς που ξέρω καλά αποφάσισε ν’ ακούει τους άλλους συστηματικά αυτόν τον καιρό και το κάνει μ’ ενθουσιασμό. Ακούει όχι μόνο τους συγγενείς και φίλους αλλά και φωνές που άλλοτε αγνοούσε. Και εντυπωσιάσθηκε από μια συνταρακτική εμπειρία: “Ίσως το άγχος που έχω τώρα είναι αυτό που αισθάνονταν οι άλλοι εδώ και πολύ καιρό”. Ο φίλος μου δεν μιλούσε για τους μουσουλμάνους εξτρεμιστές. Μιλούσε για Αμερικανούς λευκούς, για αφροαμερικανούς και για *Τσικάνος*. Παραδέχεται ότι δεν υπάρχει τίποτα καινούργιο σ’ αυτή την επίγνωση, παρά ότι, για πρώτη φορά, τη νοιώθει μέσα στα σπλάχνα του. Αποτέλεσμα: τώρα κάνει μια σημαντική διάκριση όταν μιλάει για τους μουσουλμάνους τρομοκράτες. Οι πράξεις τους είναι κακές, αλλά οι ίδιοι ως ανθρώπινες υπάρξεις δεν είναι.

Ο πνευματικός ηγέτης του 15ου αιώνα Καμπίρ δίνει μια παρόμοια συμβουλή: “Κάνε αυτό που πρέπει, αλλά να μη βγάζεις τον ένοχο από την καρδιά σου”. Προστάτεψε τον εαυτό σου. Μην αφήνεις να σε κακοποιήσουν. Κάνε το σωστό. Αλλά αν έχεις θυμώσει, να θυμάσαι ότι μάχεσαι τον ανταγωνισμό, όχι τον ανταγωνιστή. Αυτή και μόνο η γνώση, επιμένει ο Καμπίρ, μπορεί ν’ αλλάξει τον ουρανό και τη γη....

Άλλη όψη της ακρόασης με συμπάθεια ήταν ένα από τα κεντρικά μηνύματα του Γκάντι: Έχουμε καθήκον να καταλαβαίνουμε τις θρησκείες των άλλων. Μας ζητείται να παραμένουμε ριζωμένοι στη δική μας παράδοση, αλλά να κάνουμε

πιο πλούσιο και ευγενικό το εσωτερικό μας μένοντας ανοιχτοί στην ομορφιά άλλων παραδόσεων...

Αν υπάρχει ένα μάθημα από τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου είναι ότι όλοι είμαστε στ' αλήθεια συνδεδεμένοι μεταξύ μας. Αυτό δεν είναι καινούργιο. Το νέο είναι ότι τώρα ζούμε αυτή την συνύφανση μέσα στην καρδιά μας. Θύμα και θύτης, φιλελεύθεροι και φουνταμενταλιστές, πλούσιοι και φτωχοί, ισχυροί και ανίσχυροι, μακρινοί και κοντινοί— όλοι είμαστε αφάνταστα συνδεδεμένοι. Όπως εκφράζεται από το βουδιστή μοναχό Θις Νατ Χαν στο ποίημα αυτό:

*Είμαι το δωδεκάχρονο κορίτσι
προσφυγάκι στη μικρή βάρκα
που ρίχνεται στη θάλασσα
αφού βιάσθηκε από ένα πειρατή
και είμαι ο πειρατής
που δεν μπορεί η καρδιά του να βλέπει και ν' αγαπά.
Παρακαλώ λέγε με με το αληθινό μου όνομα
να μπορέσω να ξυπνήσω
και την πόρτα της καρδιάς μου
να την αφήσω ανοιχτή,
την πόρτα της αγάπης.*

Ο Αλλάχ λέει, δεν μπορώ να περιορισθώ στο χώρο της γης, δεν μπορώ να περιορισθώ στο χώρο του Ουρανού. Αλλά μπορώ να χωρέσω μέσα σε μια αγνή καρδιά που αγαπά.

– Χαντίθ (συμπλήρωμα Κορανίου)